

АНОТАЦІЯ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ТА КОЛЕКТИВНОГО ЗАХИСТУ»

Освітньо-професійна програма: «Організація та техніка
протипожежного захисту»
галузі знань 26 Цивільна безпека
спеціальності 261 Пожежна безпека
Освітньо-професійний рівень: фаховий молодший бакалавр
Семестр вивчення — 3

Обсяг вивчення — 45 год/1,5 кредити ЄКТС

Заняття: 2 години на тиждень

Лекції - 18 годин;

Практичні заняття - 12 годин;

Залік - 2 години;

Самостійна робота - 13 годин;

Мова викладання - українська

Сторінка курсу в електронній бібліотеці ВПУ ЛДУ БЖД (м. Вінниця):
<https://drive.google.com/drive/folders/1kyGXY8hrUJx53teks9YeMSrBRon2j5jz>.

Інформація про викладача: КОВАЛЬЧУК
Олександр Миколайович майор служби цивільного
захисту, викладач-майстер виробничого навчання
навчального відділення організації газодимозахисної
служби.

У своїй діяльності використовує сучасні
освітні технології, інноваційні методи для навчання
здобувачів освіти. Під час проведення занять
використовує диференційований підхід до здобувачів
освіти.

Приділяє увагу індивідуальній роботі, сприяє
розвитку змінного складу як особистостей так і їх
здібностей.

1. Анотація до курсу

«Засоби індивідуального та колективного захисту» є вибірковою
навчальною дисципліною, має професійну та практичну спрямованість,
засвоєння якої дозволить здобувачам освіти в подальшому належно
використовувати захисні дихальні апарати та спеціальні засоби захисту
особового складу в умовах надзвичайних ситуацій та повсякденної
професійної діяльності.

2. Мета, предмет та завдання курсу

Засоби індивідуального та колективного захисту призначені для захисту особового складу підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту від наслідків радіаційного, хімічного забруднення та при роботі у загазованому або задимленому середовищі під час ліквідації аварій, надзвичайних ситуацій, гасіння пожеж.

Мета вивчення дисципліни «Засоби індивідуального та колективного захисту» полягає у формуванні в здобувачів освіти знань з питань: організації роботи газодимозахисників у складі ланки ГДЗС при ліквідації наслідків радіаційного, хімічного забруднення, роботи в загазованому або задимленому середовищі; технічного обслуговування та експлуатації засобів індивідуального захисту органів дихання, захисних костюмів, які використовуються підрозділами Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України; будови та улаштування протирадіаційних укриттів та захисних споруд.

Знання основ створення, застосування, будови, конструктивних особливостей засобів індивідуального та колективного захисту є необхідною вимогою до спеціалістів, які відповідають за їх експлуатацію.

Навчальна дисципліна пов'язана із вивченням окремих тем навчальних дисциплін: «Охорона праці», «Компресорне обладнання», «Тактика дій під час ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків».

Завдання вивчення дисципліни передбачає:

- вивчення обов'язків командира ланки, яка працює у радіаційно- або хімічно-забруднених середовищах;
- ознайомлення з призначенням, будовою, принципом роботи, технічними характеристиками складових частин захисних дихальних апаратів (далі – ЗДА);
- вивчення порядку розбирання і збирання, регулювання механізмів ЗДА, визначення основних несправностей та способів їх усунення;
- вивчення будови, порядку застосування та технічного обслуговування захисних костюмів;
- ознайомлення з вимогами до будови та забезпечення протирадіаційних укриттів та захисних споруд.

В результаті вивчення дисципліни «Засоби індивідуального та колективного захисту» здобувачі освіти повинні мати інтегральні, загальні та спеціальні компетентності.

Інтегральна компетентність:

- Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання у галузі цивільного захисту та пожежної безпеки під час ліквідування надзвичайних ситуацій, аварій, їх наслідків і гасіння пожеж або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів сучасних природничих, математичних та технічних наук на основі системного підходу та може характеризуватися певною невизначеністю умов в процесі професійної діяльності; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- Здатність працювати в команді.

Спеціальна компетентність:

- Здатність обґрунтовано визначати способи проведення та здійснювати рятування і евакуювання людей з осередків (зони) небезпеки.

- Здатність виконувати в захисних дихальних апаратах спеціальні роботи в непридатному для дихання середовищі та проводити обслуговування захисних дихальних апаратів.

- Здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності, охорони праці та санітарно-гігієнічних вимог.

3. Результати навчання

Програмні результати навчання:

- Проводити розвідку пожежі та зони надзвичайної ситуації (аварії), за її результатами визначати необхідну кількість сил і засобів.

- Проводити заходи з ліквідування надзвичайних ситуацій (аварій) та їх наслідків, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

- Проводити спеціальні роботи в складі ланки газодимозахисної служби в непридатному для дихання середовищі із використанням захисних дихальних апаратів.

- Проводити технічне обслуговування протипожежної та аварійно-рятувальної техніки, пожежно-рятувальних пристроїв, пожежного устаткування, переносного пожежного та аварійно-рятувального інструменту й оформляти відповідну документацію.

4. Структура курсу

Орієнтовний тематичний план		
1	Засоби захисту органів дихання та зору	31
2	Захисні костюми	4
3	Протирадіаційні укриття та захисні споруди	10
Залік		2
<i>Всього годин/кредитів ЄКТС за третій семестр</i>		<i>45/1,5</i>

5. Система оцінювання

Оцінювання знань, умінь та навичок здійснюється за 12-бальною системою, що відповідає 4-ом рівням засвоєння знань: початковому (1, 2, 3 бали), середньому (4, 5, 6 балів), достатньому (7, 8, 9 балів), високому (10, 11, 12 балів).

6. Література

Нормативно-правова:

1. ДСТУ 2273:2006 Протипожежна техніка. Терміни та визначення основних понять.
2. Наказ МНС України від 07.05.2009 № 312 «Про затвердження Правил безпеки праці в органах та підрозділах МНС України» (частина перша для підрозділів державної пожежної охорони).
3. Наказ ДСНС України від 31.10.2023 № 870 «Про затвердження Положення про газодимозахисну службу Державної служби України з надзвичайних ситуацій».
4. Наказ ДСНС України від 27.06.2024 № 680 «Про затвердження методичних рекомендацій з підготовки газодимозахисників ДСНС України».
5. Наказ МВС України № 579 від 09.07.2018 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

Основна:

6. Ковальов П.А., Стрілець В.М., Єлізаров О.В., Безуглов О.Є. Основи створення та експлуатація апаратів на стисненому повітрі: навчальний посібник/ Ковальов П.А., Стрілець В.М., Єлізаров О.В., Безуглов О.Є. - Харків.: АЦЗУ, 2005 – 272с.
7. Ковалишин В.В., Кусковець С.Л., Луц В.І. Основи створення та експлуатації засобів індивідуального захисту органів дихання: навчальний посібник/Ковалишин В.В., Кусковець С.Л., Луц В.І. ; ЛДУ БЖД. – Львів: Вид-во «СПОЛОМ», 2011. – 440 с.
8. Підготовка пожежного-рятувальника: теорія та практика. Підручник пожежного-рятувальника / За загальною редакцією С.А. Парталян. – Київ, 2014 – 704с.
9. Ковалишин В.В. Основи підготовки газодимозахисника: навчальний посібник / В.В. Ковалишин, В.І. Луц, Р.В. Пархоменко. – Львів. : ЛДУ БЖД, 2015 – 525 с.
10. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. - 2-ге вид., перероб. - К. Знання, 2010.

Додаткова:

11. Інструкція з експлуатації перевірконого приладу Dräger Testor 2500/3500.
12. Інструкція з експлуатації перевірконого приладу Dräger Testor 2500/3500.
- 13.
14. Контрольно-вимірювальний прилад Multitest plus Koffer. Інструкція з експлуатації.
15. Апарат на стисненому повітрі ПОСТАУЕР – SL. Інструкція з експлуатації.
16. Методичні вказівки по технічному обслуговуванню і ремонту дихального апарата фірми MSA.

17. Дихальний апарата на стисненому повітрі AirGo. Інструкція з експлуатації.
18. Інструкція користувача та технічний посібник Dräger PSS-3000.
19. Інструкція користувача та технічний посібник Dräger PSS-4000.
20. Інструкція користувача та технічний посібник Dräger PSS-5000.
21. Інструкція користувача та технічний посібник Dräger PSS-7000.

Викладач-майстер виробничого
навчання навчального відділення
організації газодимозахисної служби
майор служби цивільного захисту

Олександр КОВАЛЬЧУК